

Baleczky Emil – nyelvész, költő, tanár

Nemzetközi tudományos szeminárium
Beregszász, 2019. május 23–24.

Tanulmánykötet

Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин

Міжнародний науковий семінар
Берегове, 23–24 травня 2019 року

Збірник наукових робіт

Baleczky Emil – nyelvész, költő, tanár

Nemzetközi tudományos szeminárium
Beregszász, 2019. május 23–24.

Tanulmánykötet

Szerkesztette:
Bárány Erzsébet

II. RF KMF – „RIK-U” Kft.
Beregszász–Ungvár
2020

ETO 81'1:061.3(477.87)

B 19

A kiadvány a 2019. május 23–24-én Beregszászban a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszéke által rendezett *Baleczky Emil – nyelvész, költő, tanár* című nemzetközi tudományos szemináriumon elhangzott előadások anyagát tartalmazza. A kötet a neves szlavista születésének 100. évfordulója kapcsán az életét, az oktatói, a nyelvészeti és az irodalmi tevékenységét bemutató tanulmányokat adja közre.

Kiadásra javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa (2020.08.27., 5. számú jegyzőkönyv).

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege és Filológia Tanszéke közreműködésével.

Szerkesztette:

Bárány Erzsébet

Lektorálta:

dr. Bárány Béla, PhD (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola)

dr. Gazdag Vilmos, PhD (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola)

A magyar nyelvű szöveget korrektúrázták:

a szerzők

Az ukrán és angol nyelvű szöveget korrektúrázta:

Kordonec Olekszandr és Vrábely Tamás

Műszaki szerkesztő:

Gazdag Vilmos

Borítóterv:

Gazdag Vilmos, Vezsdel László

ETO-besorolás:

a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára

A kiadásért felelnek:

Csernicskó István (a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola megbízott rektora)

Orosz Ildikó (a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke)

Dobos Sándor (a II. RF KMF Kiadói Részlegének vezetője)

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

**A kiadvány megjelenését
a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács támogatta.**

Kiadó: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6. E-mail: foiskola@kmf.uz.ua) és a „RIK-U” Kft. (cím: 88000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua)

Nyomdai munkálatok: „RIK-U” Kft.

ISBN 978-617-7868-35-3

© A szerzők, 2020

© A szerkesztő, 2020

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин

Міжнародний науковий семінар
Берегове, 23–24 травня 2019 року

Збірник наукових робіт

За редакцією:
Єлизавети Барань

ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ – ТОВ «РІК-У»
Берегове–Ужгород
2020

УДК 81'1:061.3(477.87)

Б 19

Збірник містить матеріали міжнародного наукового семінару «*Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин*», який відбувся 23–24 травня 2019 року в м. Берегове. До видання, присвяченого 100-річчю від дня народження видатного славіста, ввійшли статті про життєпис науковця, його мовознавчу, освітницьку діяльність та літературну творчість.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II (протокол №5 від 27.08.2020 р.)

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою філології
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

За редакцією:

Єлизавети Барань

Рецензенти:

Адальберт Барань, кандидат філологічних наук (ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)
Вільмош Газдаг, доктор філософії з гуманітарних наук, спеціальність «філологія»
(ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)

Коректура угорського тексту:
авторська

Коректори українського та англійського текстів:
Олександр Кордонець та Томаш Врабель

Технічний редактор:

Вільмош Газдаг

Обкладинка:

Вільмош Газдаг, Ласло Веждел

УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опаціої Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці II

Відповідальні за випуск:

Степан Черничко (в.о. ректора Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II)
Ільдико Орос (президент Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II)
Олександр Добош (начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)

За зміст опублікованих наукових робіт відповідальність несуть автори

**Друк збірника здійснено за підтримки
Угорської академічної ради Закарпаття**

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua) та ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua)

Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

ISBN 978-617-7868-35-3

© Автори, 2020

© Редактор, 2020

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, 2020

Зміст / Tartalom

ВСТУПНЕ СЛОВО	9
ELŐSZÓ	11
БАЛЛА ЕВЕЛНА: Мотив дороги в малій прозі Еміля Балецького	13
БАРАНЬ ЄЛИЗАВЕТА: Еміль Балецький – дослідник закарпатських українських говорів (перший етап наукової діяльності)	21
GAZDAG VILMOS: A szláv–magyar nyelvi kapcsolatok alakulása egy elfeledett keleti szláv jövevényszó regionális újjáéledése tükrében	41
ZOLTÁN ANDRÁS: Az „Ószláv nyelv” című egyetemi tankönyv (1968) fél évszázad távlatából	49
КАПРАЛЬ МИХАИЛ: Время надежд и разочарований русинской интеллигенции: еще раз к биографии Эмиля Балецкого	61
КОРДОНЕЦЬ ОЛЕКСАНДР: Концепт щастя у новелах «Цвіт щастя» Богдана Лепкого та «Счастье» Еміля Балецького	69
KOCSIS MINÁLY: Balezcky Emil és az ukrán nyelvemlékek	77
КРАВЕЦЬ ЛАРИСА: Лінгвофілософські виміри поняття «рідна мова»	83
LEBOVICS VIKTÓRIA: Balezcky Emil jogtalan elbocsátása az Eötvös Loránd Tudományegyetem archívumában található dokumentumok tükrében	93
ЛЯВИНЕЦ МАРИАННА: Ранняя поэзия Э. Балецкого	117
ЛЯВИНЕЦ-УГРИН МАРИАННА: Новые страницы биографии Эмиля Балецкого	127
МУШКЕТИК ЛЕСЯ: Фольклорно-етнографічні записи Еміля Балецького	165
TASKOVICS OKSZANA: Balezcky Emil útja a népi íróvá válása felé	177
CSERNICSKÓ ISTVÁN: A szláv nyelvváltozatok kategorizálásának kérdése Kárpátalján	183
ЧОНКА ТЕТЯНА: Прозові твори Еміля Балецького: стиль, тематика, проблематика	223

МОТИВ ДОРОГИ В МАЛІЙ ПРОЗІ ЕМІЛЯ БАЛЕЦЬКОГО

ЕВЕЛІНА БАЛЛА

Ніредьгазький університет

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

evelina.balla76@gmail.com

In the article the image of road in flash fiction of Emil Baleczky, a well-known scientist-slavist, a talented poet and a writer, was analyzed. Author's works which were written and published in the early period of his creative activity were included into the book "Willow Trembling" (1936). The themes of love and philosophical comprehension of person's fortune dominated in E. Baleczky's prose. The motive of road and travelling can be found almost in all of his works and has symbolic fulfillment; it is a metaphor of human life, challenge and difficult choice. In this context the peculiarities of artistic writer's chronotope, a set of relevant attributes concerning the theme of road, literary and stylistic methods with the help of which the author incarnated his artistic ideas were researched.

Ноябрь проходит шелестя.
Вослед ему – я по дороге
Иду один. Иду, грустя,
И думаю о Боге *

(Балецкий: 1936, 12).

Еміль Балецький – відомий науковець-славіст, якого сучасні дослідники цілком умотивовано називають «найпомітнішою особистістю в історії угорської україністики ХХ ст.» (Барань 2018: 150). Але, «крім вузького кола земляків та істориків літератури його рідного Підкарпаття, мало хто сьогодні знає, що авторитетний учений у свої гімназійні та студентські роки серйозно займався літературною творчістю – публікував вірші, оповідання, художні переклади, фольклорні записи, статті з історії та проблем підкарпатської та інших слов'янських літератур; деякий час (у кінці 1941 – початку 1942 рр.) редагував із Будапешта (!) літературну сторінку ужгородської газети «Карпаторуський голос» (переклад з російської – Е. Б.) (Золтан 2007: 5).

* Художні тексти цитуються за виданнями: Балецкий Д. Емельянь. Вербный трепеть. Ужгород, 1936 та Балецкий Э. Литературное наследие. Под редакцией А. Золтана и М. Капраля. Nyíregyháza, 2007. Відповідно до норм правопису сучасної російської мови.

Цю наукову прогалину вчені заповнили, упорядкувавши та видавши у 2007 році його літературну спадщину.

Опубліковані матеріали засвідчують, що в 30-х роках минулого століття Е. Балецький заявив про себе і як обдарований письменник – поет та прозаїк. Художню увагу юного митця привертають переважно проблеми кохання і розлуки, вибору, нелегкої долі, фатальної зумовленості життя людини тощо. Аналіз невеликої за обсягом, але цікавої з художнього погляду прозової спадщини автора оприявнює наскрізну, багатоаспектно застосовану в багатьох його творах тему мандрів, бродяжництва. Саме тому предметом нашого наукового висвітлення став мотив дороги в малій прозі Е. Балецького. Варто наголосити, що цей мотив екстраполюється й на особисту долю автора, який народився на Воловеччині, навчався в селі Чинадійові Мукачівського району, далі в Мукачівській гімназії, згодом у Будапештському університеті. Деякий час перебував у Кошице та Празі. А з 1944 року постійно мешкав в Угорщині. Тобто дорога від рідного дому, відірваність від рідної землі продукує підсвідоме звернення митця до міфологеми шляху.

Переважна частина проаналізованих нами новел Е. Балецького була написана у ранній період його творчості, ще в роки перебування на Закарпатті. Під час навчання в Мукачівській гімназії він видав російською мовою збірку віршів і оповідань «Вербный трепет» (Ужгород, 1936). Тому мотив дороги, на нашу думку, у художніх творах Е. Балецького радше віддзеркалює інтуїтивне передчуття письменником своєї подальшої життєвої долі.

Образ дороги – це полісемантичний символ у світовій культурі. Як зазначено в Енциклопедії культурології, путь – це «міфологема руху, просторово-часової орієнтації і мети; аспект сенсу життя і вектор історії» (переклад з російської – Е. Б.) (Исупов 1998). Загалом, це універсальний символ, і цей універсалізм архаїчної семантики дороги зумовлений «широкими змістовими зв'язками з топосом життєвого простору, його ціннісними ієрархіями і всією системою соціального символізму з його образами та індексами орієнтації, маркуванням вибору, моделями поведінки та ритуальною практикою» (переклад з російської – Е. Б.) (Исупов 1998). У свідомості українців шлях (путь, дорога) – «символ складного, нелегкого життя; розлуки з домівкою; поведінки тощо. У міфологічних та релігійних моделях світу шлях – це образ зв'язку між

двома точками простору. Постійна і невід'ємна ознака його – многотрудність, складність, небезпечність» (Потапенко 2015: 886).

Варто зазначити, що тема мандрів – класична, традиційна для світової та української літератури. Вона потужна у фольклорі, і має, звичайно ж, біблійні витoki (пошук євреями землі обітованої, притча про блудного сина та ін.). У різних трансформаціях оприявнюється вона і в національній белетристиці. Згадаємо життєвий і творчий шлях Г. Сковороди, «Енеїду» І. Котляревського, історичний роман «Чорна рада» П. Куліша, твори Лесі Українки та інших поетів-модерністів (М. Вороного, М. Чернявського, В. Пачовського та ін.). Ця тема поширена в українській історичній романістиці ХХ століття, наскрізна у творчості відомого прозаїка-шістдесятника Валерія Шевчука.

У контексті розмови про твори Е. Балецького слід згадати також доробок талановитих російських класиків – О. Пушкіна, М. Лермонтова, М. Некрасова, у поетичній спадщині яких образ дороги займає одне з центральних місць. Із творчістю видатних російських романтиків Е. Балецький був добре ознайомлений. Неабиякий пієтет він, як учень російськомовної гімназії, мав до спадщини О. Пушкіна. Тому в його трактуванні мотив шляху дуже співзвучний із тим, який знаходимо у творах геніального російського поета. Особливо яскраво це простежується в його ліриці, де натрапляємо й на поетизацію образу самого Пушкіна (наприклад, «Стихи о любви» (Балецький 2007: 25)), а в першій строфі вірша «Сыплет белый снег...» спостерігаємо картину зимової, типово пушкінської дороги:

Сыплет белый снег и сани
Весело бегут.
Исчезает там в тумане
Серый путь (Балецький 2007: 51).

Амбівалентним символом постає образ дороги і в художньому просторі Еміля Балецького-прозаїка.

Найбільш показовою щодо окресленого аспекту є новела «Бродяги», заголовок якої, як бачимо, уже концептуально пов'язаний з образом дороги. У Великому тлумачному словнику сучасної української мови зазначено, що «бродяга – бездомна людина, що не має постійного місця проживання, сталого заняття, роботи» (Бусел 2005: 97). Таким є і Митро – головний персонаж твору Е. Балецького.

Образ дороги в цьому творі символізує такі процеси, як пошук, випробування, оновлення. Прикметно, що ця динаміка, рух вдало

передається через персоніфіковані образи природи: «Тихий шелест вставал над парком: падали осенние листья, ветер уносил их. Куда? Куда уносит ветер увядшую листву?»

Пришла ночь. Пришла тихонько. Подкралась незаметно и неслышно. Пришла с далёких гор и спустилась на город» (Балецкий 1936: 15).

Подібні фрагменти засвідчують ліричну складову прозового письма автора, багатство його художнього арсеналу, адже тут спостерігаємо використання анафор, риторичних питань, епітетів, синтез зорових та слухових образів. Художня канва твору рясніє дієслівними лексемами на позначення пересування в просторі – «спешившего, ушедшую, пришла, подкралась, спешили, ходил, выходил, направлялись, потянулся к вокзалу» тощо.

«Бродяга» в аналізованому творі – це статус вільної людини. Тому зустріч Митра з батьком, який колись вирушив у мандри, стає кульмінацією цієї новели. Рішення Митра «сбросить цепи» і піти за батьком становить сюжетний фінал, або його розв'язку («И пошли! Бодро шагали отец и сын. Куда они шли? А куда идут бродяги? Где у них цель? Идут – живут. Ступали оба крепко, уверенно, будто за горами ждал их кров. Митро шел рядом с отцом и пахло от старика далью, широкими просторами, вольностью») (Балецкий 1936: 19). А ліричний авторський відступ, яким закінчується твір, дає ключ до філософського розуміння його ідейного змісту: «Идут бродяги, идут. Идут как друзья. Идут через деревни в поле и в лес. Где костёр разведут – картошку сварят. Потом сигаретку скрутят да закурят и снова в путь. Много дорог в мире, много пешинок, а бродяг еще больше. Любят они жизнь – голодна, бедна, крута эта жизнь. Вольность ими владеет! Оседлые жители и понятия о том не имеют, как это жизнь такую прожить! Бродячую-то...» (Балецкий 1936: 19).

Таким чином, образ дороги в новелі «Бродяги» є стрижневим, сюжетотворчим, він є засобом підсилення психологізму, вираження філософського модусу твору і водночас виконує роль неоромантичного прийому. Символічна та композиційна функція цього образу тут переплітаються, взаємозумовлюються і взаємодоповнюються.

Мотив дороги відіграє важливу роль у творах письменника на тему кохання. Символом розлуки він стає в новелі «Любовь больных», зустрічі й згодом прощання – у творі «Маня».

В оповіданні «Цирковка» цей образ символізує як розлуку, так і зустріч. Твір розпочинається ліричним вступом, наснаженим метафоричними картинами, у якому фігурує й образ бродяг: «Был весенний полдень: весна, казалось, в этот день впервые появилась в этом году в Карпатских горах. Весна летела в объятья бродяг, учеников и голодных крестьян» (Балецкий 1936: 27). Картини природи віддзеркалюють психологічний стан головного персонажа – Максима, перед очима якого постає мальовничий образ річки Латориці.

Каскад риторичних питань увиразнює соціальну проблематику, оприявнену через особистісну призму, озвучену голосом відавторського наратора, фокус бачення якого проглядається і в ліричних відступах: «Зелёное изумрудное покрывало было брошено на отлогий берег. От этой перемены повеселела и Латорица. И моя жизнь повеселела-бы, если-бы мои собратья улыбнулись. Но когда улыбнутся они? Когда улыбнутся угрюмые лица наших верховинцев? Когда?» (Балецкий 1936: 28).

У центрі твору історія кохання Максима та Єви, дівчини, яка осиротіла, довго мандрувала («пришлось бродить») Верховиною, поки не дав їй прихисток один лісничий. Убивство останнього примушує Єву покинути його будинок і помандрувати далі, у далеке місто. Мотив мандрів, таким чином, стає лейтмотивом цієї новели, набуваючи символічних ознак. Для героїні це рух у невідомість, символ життєвих випробувань, невмолимих і непередбачених поворотів долі.

В оповіданні «Цирковка» постає й урбаністичний топос, адже автор відкриває перед читачем картину життя Єви в місті: служить у багатого єврея Вайса, важко на нього працює, няньчить його дітей. Але через те, що дитина впала і розбила собі носа, дівчина змушена була залишити в них роботу. І знову Єва в дорозі, мандрує в пошуках заробітку та даху над головою. А надворі в цей час уже зима: «Снег сыпал без конца. И опять тайстра на плечи и в путь – куда?» (Балецкий 1936: 32–33). У зацитованому уривку заслуговує на увагу образ тайстри як невід'ємного атрибуту манрівника. Бачимо, що дорога для Єви – це небезпека і невідомість («Шла, а надежды уже не было, как прежде, когда в город направлялась» (Балецкий 1936: 33)). Страх, що переповнює душу героїні, підводить її до фатальної межі. Дівчина думає про самогубство, але життєва дорога готує їй новий поворот, знову ж таки заснований на постійному русі – мандруванні з фокусником від села до села.

Образ дороги в оповіданні «Цирковка» тісно пов'язаний з образом часу. Часоплин тут вдало й лірично передано через зміну пір року: «Пришла весна. Ева поехала с фокусником в Кошице. Там ожидал их небольшой бродячий цирк» (Балецкий 1936: 34). І далі: «Было прекрасное лето, погода благоприятствовала бродячей жизни» (Балецкий 1936: 35).

Урешті образ дороги стає символом фатуму: замикається життєве коло героїні: вона повертається в Мукачево, звідки починалися колись її «гастролі» з цирком, і зустрічається з Максимом, який уже не відпускає її від себе.

Якщо ж поглянути на твори «Бродяги» й «Цирковка» в компаративному аспекті, то простежимо антитечність, контрастність у трактуванні образу дороги. У першому оповіданні дорога постає як символ свободи, рух до нового, оновлення, звільнення від пут буденщини, а в другому – як прокляття, невлаштованість життя, символ біди та страждань.

Через образ дороги окреслюються й топографічні контури простору, у якому опиняються герої. Найширшу географічну палітру спостерігаємо знову ж таки у творах «Бродяги» й «Цирковка». Батько Митра, коли покинув дім, «вдоль и поперёк исходил всю республику. Был в Праге, и в Пльзне, в Находе и Брне, в Татрах, Братиславе и Кошицах. Прошёл и Ясину, и Рахово, и Хуст...» (Балецкий 1936: 18). Дорога «цирковки» Єви теж має довгу протяжність, і, як уже зазначалося, замикається в коло. Топоніми Латориця, Мукачево, Верховина, Татри, Кошице тощо маркують, окреслюють художній топос.

Заслугують на увагу й атрибути подорожей, зокрема спосіб переміщення. Герої Балецького переважно пересуваються пішки, але трапляються й згадки про коней і віз («Маня»), потяг («Синие дали»), автобус («Счастье»), пересувний будиночок («Прощание с Анни»).

У новелі «Маня», наприклад, зображено приїзд бродячого табору, знайомство оповідача з дівчиною, захоплення нею і від'їзд прибульців. Наратор ототожнює себе з письменником, намагається зрозуміти суть мандрівного способу життя: «Как там не судите, а всё это представляет интерес! Чтобы познакомиться с жизнью этого бродячего табора, чтобы понять нам, оседлым, душу бродячих обывателей, я готов был сутки стоять и наблюдать» (Балецкий 1936: 24). У цьому творі важливим в осмисленні теми дороги є наративний фокус, а саме виклад художнього матеріалу від першої особи.

Штрихпунктиром звучить мотив дороги і в інших новелах письменника – «Боженка», «Счастье», у фрагменті «На ярмарке», в автобіографічному циклі «Синие дали».

Глибоко лірично, чуттєво поетизує Е. Балецький образ дороги у фрагменті «Синие дали». Якщо у представлених вище творах автор переважно вдається до художнього відтворення руху по горизонталі, то в образі «синіх далей» вбачаємо модифікацію образу небесної дороги, що є символом вічності, плинності часу, минулого, і, головне, пам'яті. Невипадковими в цьому контексті є образи потяга та вокзалу. Вокзал – це та локація, що виступає символом перетину життєвих доріг ліричного «я» та тих, до кого він мав теплі, інтимні почуття. А образ поїзда асоціюється з безповоротним відходом цих подій і осіб у минуле: «Точно так, как этот поезд – улетело наше детство. Синяя даль проглотила её, её сына и супруга, а синяя даль годов проглотила нашу детскую любовь» (Балецкий 2007: 99).

Дорога в ліричній інтерпретації Е. Балецького постає як метафоричний образ. Пряме і переносне значення варіюються, іноді зливаються в одне. Ліричний герой письменника в пошуках рівноваги, гармонії зі світом, спокою, тому мотив блукання й дороги переважно не мають трагічної наповненості. Тут вловлюються хіба що елегійні інтонації. А от образ чужини, що є наслідком дороги, трагічний, повний смутку, ностальгії, як це бачимо в оповіданні «Цирковка»: «Теперь она часто вспоминала Верховину. Теперь она знала, что лучше голодать на Верховине среди гор, лесов и полей, чем быть «актрисой» – цирковкой. И почему-то все чаще приходила Ева на ум умершая мать и видела она в солнечных лучах лик Максима. Где он теперь? Ева со дня на день увядала» (Балецкий 1936: 36).

У цілому ж, образ дороги – полісемантичний і поліфункціональний символ у художньому світі малої прози Е. Балецького. В окремих творах він є композиційним стержнем, виростає до філософського лейтмотиву («Бродяги»), в інших – є символом життєвих випробувань для головних персонажів («Цирковка»), рідше виступає компонентом пейзажу чи топографічним вектором простору. Мотив дороги в Е. Балецького розгортається в різних емоційних модусах – трагедійному, елегійному, життєствердному. При цьому він не є самоцінним, тобто рідко постає в ліричних роздумах, рефлексіях персонажів чи від авторського оповідача; це, насамперед, атрибут топосу та долі героїв.

ЛІТЕРАТУРА

- Балецький Д. Емельянь. 1936. *Вербный трепеть*. Ужгород.
- Балецкий Э. 2007. *Литературное наследие*. Под. редакцией А. Золтана и М. Капраля. Nyíregyháza.
- Барань Є. 2018. Еміль Балецький – дослідник української мови (до 100-річчя від дня народження) // Українська мова. № 4. С. 150–161. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2018_4_18 (дата звернення 31.10.2019).
- Бусел В. Т. уклад. і голов. ред. 2005. *Великий тлумачний словник сучасної української мови* (з дод. і допов.). Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун».
- Исупов К. Г. 1998. Путь // *Культурология. XX век*. Энциклопедия в двух томах. Главный редактор и составитель С. Я. Левит. Спб: Университетская книга. Режим доступу: <http://psylib.org.ua/books/levit01/> (дата звернення 20.05.2019).
- Золтан Андраш, Капраль Михаил. 2007. Предисловие. // Балецкий Э. *Литературное наследие*. Под. редакцией А. Золтана и М. Капраля. Nyíregyháza. С.5–7.
- Потапенко О. 2015. Шлях (путь, дорога). // *Енциклопедичний словник символів культури України* / за заг. ред. В. П. Коцура, О. І. Потапенка, В. В. Куйбіди, 5-е вид., Корсунь-Шевченківський: ФОП Гаврищенко В.М., С. 886–887.

Б 19 **Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин.**
Збірник наукових робіт міжнародного наукового семінару «Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин», Берегове, 23-24 травня 2019 року / Редактор: Єлизавета Барань – Берегове-Ужгород: ЗУІ ім. Ф.Ракоці II – ТОВ «РІК-У», 2020. – 236 с. (угорською, українською та англійською мовами).

ISBN 978-617-7868-35-3

Збірник містить матеріали міжнародного наукового семінару «Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин», який відбувся 23-24 травня 2019 року в м. Берегове. До видання, присвяченого 100-річчю від дня народження видатного славіста, ввійшли статті про життєпис науковця, його мовознавчу, освітницьку діяльність та літературну творчість.

УДК 81'1:061.3(477.87)

Наукове видання

Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин

Міжнародний науковий семінар
Берегове, 23-24 травня 2019 року

Збірник наукових робіт

2020 р.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту
ім. Ф.Ракоці ІІ (протокол №5 від 27.08.2020 р.)*

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою філології
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ

Редактор:

Єлизавета Барань

Рецензенти:

Адальберт Барань, кандидат філологічних наук (ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)
Вільмош Газдаг, доктор філософії з гуманітарних наук, спеціальність «філологія»
(ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

Коректура угорського тексту:

авторська

Коректори українського та англійського текстів:

Олександр Кордонець та Томаш Врabelь

Технічний редактор: Вільмош Газдаг

Обкладинка: Вільмош Газдаг, Ласло Веждед

УДК: Бібліотечно-інформаційний центр «Опаці Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ

Відповідальні за випуск:

Степан Черничко (в.о. ректора Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ)

Ільдико Орос (президент Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ)

Олександр Добош (начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

За зміст опублікованих наукових робіт відповідальність несуть автори

Друк збірника здійснено за підтримки Угорської академічної ради Закарпаття

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua) *Статут «Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ» (Прийнято Загальними зборами ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ, протокол №2 від 11.11.2019 р., зареєстровано в реєстрі за №6179 приватним нотаріусом І.В. Мацолою) та ТОВ «РІК-У»* (адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua) *Свідчення про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

Підписано до друку 21.10.2020. Шрифт «Book Antiqua». Папір офсетний, щільністю 80 г/м².
Ум. друк. арк. 19,0. Формат 70x100/16. Замовл. №2792. Тираж 200.